

LTA-Hva forventer vi ?

Jan O. Kristiansen
DK Sjef Peab Asfalt Norge AS

E6
Stjørdal

Peab Asfalt

Asfaltverk

Region Nord

1. Boden
2. Arvidsjaur

Gula *Mobilt Kallt*
Gråa *Mobilt Kallt*
Hotmix 1 (Svappavaara)

Region Mellersta

3. Arlanda (Vidbo)
4. Stockholm (Västberga)
5. Rättvik (Rällsjön)
6. Örebro (Lekhyttan)
7. Västerås (Dingtuna)
8. Linköping (Styvinge)

MX1 *Mobilt Kallt/*
halvvarmt

MX2 *Mobilt Kallt*

MX3 *Mobilt Kallt/*
halvvarmt

Six pack *Mobilt Varmt*

Region Väst

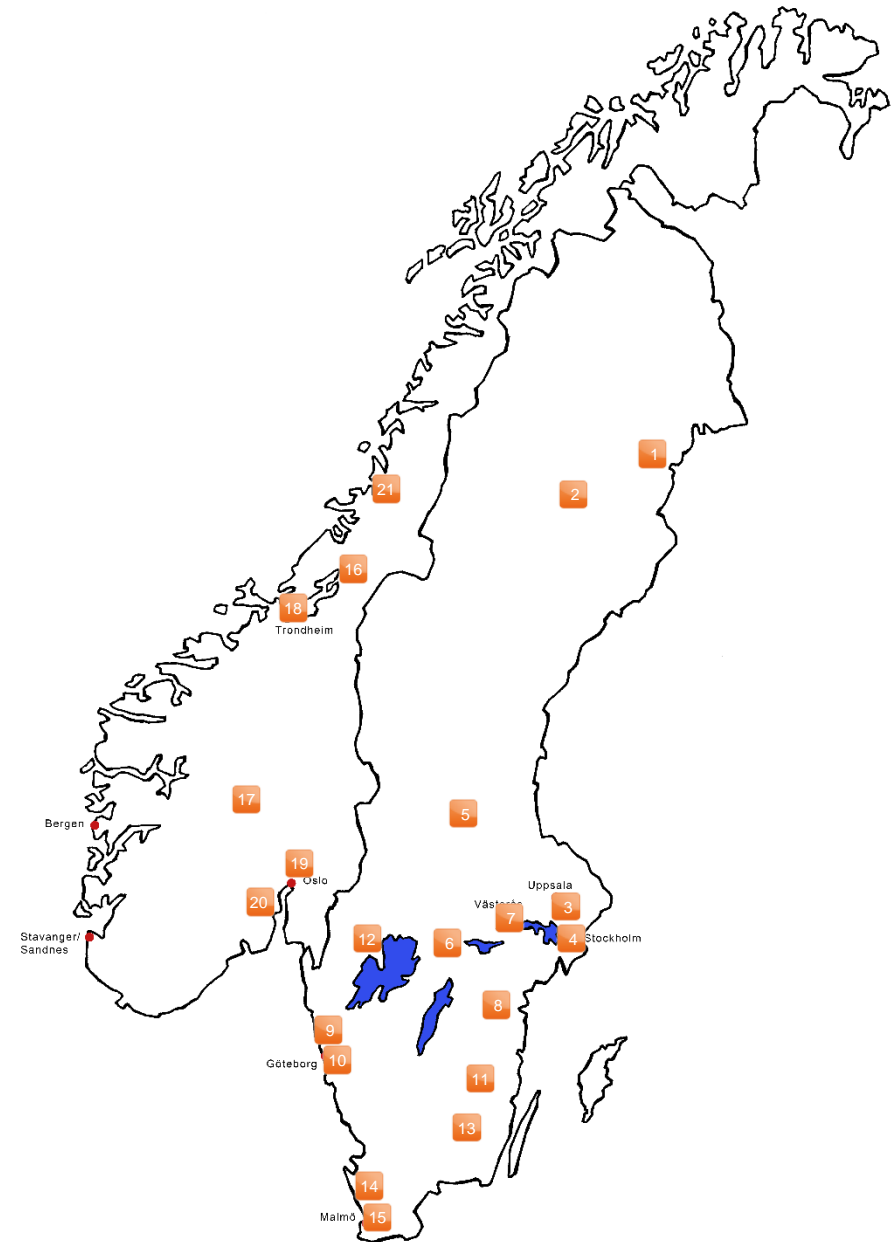
9. Uddevalla (Fröland)
10. Göteborg (Källered)
11. Jönköping (Sävsjö)
12. Karlstad (Vålberg)

Region Syd

13. Tingsryd (Linneryd)
 14. Helsingborg (Bjärsgård)
 15. Lund (Veberöd)
- Kallverk* *Mobilt Kallt*

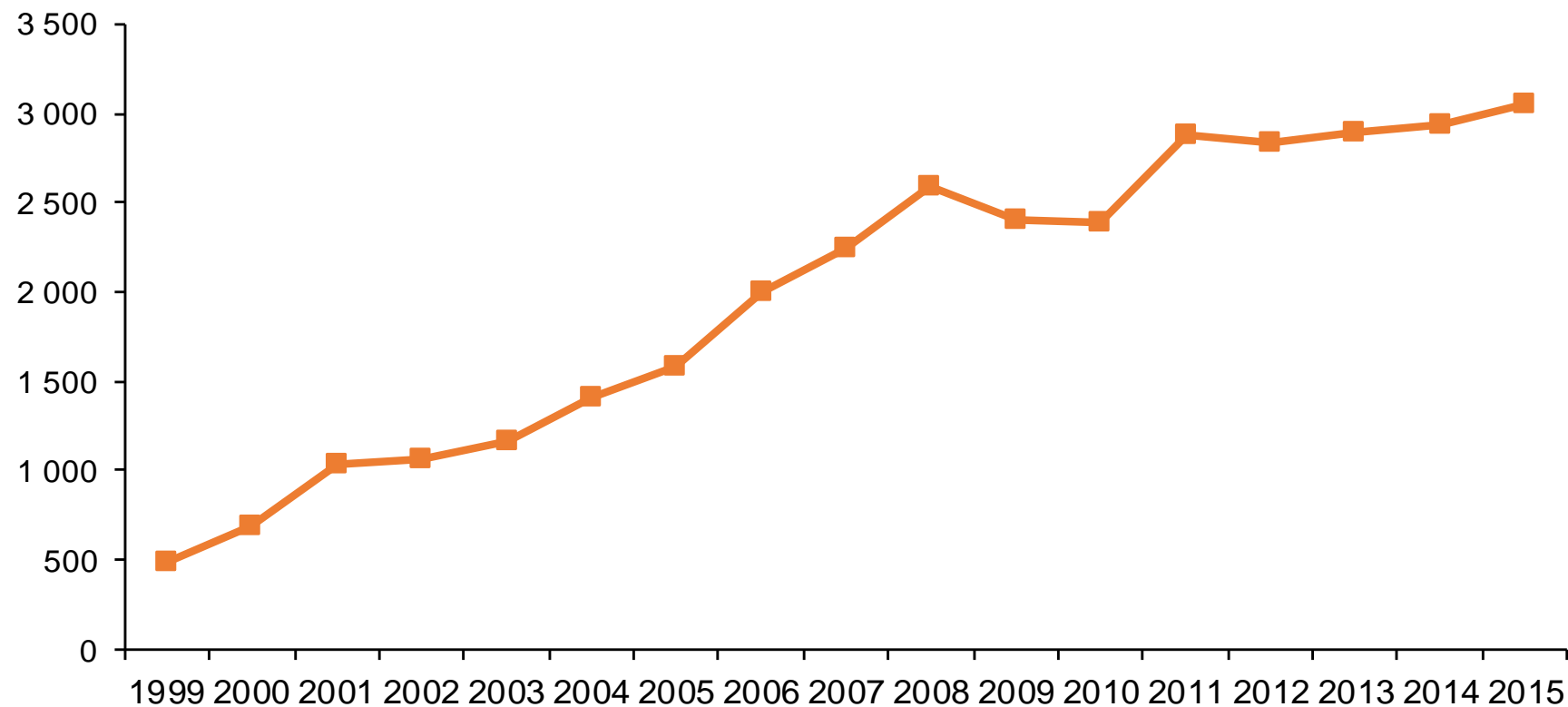
Peab Asfalt Norge AS

16. Verdal (DK Midt)
17. Vinstra (DK Mobil)
18. Trondheim (DK Midt)
19. Jessheim (DK Stor-Oslo)
20. Holmestrand (DK BVT)
21. Harran (DK Mobil)

Utvikling Peab Asfalt

OMSÄTTNING MSEK

2016: 2.590.000 tonn

Peab Asfalt Sverige AB sin tilnærming til LTA og CO2 reduksjon

The logo for 'eco asphalt' features a stylized green leaf with a white road-like pattern on its surface. To the right of the leaf, the word 'eco' is written in a green, sans-serif font with a registered trademark symbol (®), and the word 'asfalt' is written below it in a larger, bold, green, sans-serif font.

Anledningar till att LTA

Förbättrad arbetsmiljö
(HMS)

Minskade CO2-utsläpp
(klimatpåverkan)

Energieffektivitet
(ekonomi / klimat)

Tre viktiga mål för att minska klimatpåverkan från vägbeläggningar

Minskade och klimatneutrala CO₂-utsläpp vid produktion

- Hela processen viktig!
- Störst påverkan från tillverkningen
 - Uppvärmningssätt
 - Ökad återvinning
 - (temperatursänkning)
- Fossilfria transporter?
- Fossilfri utläggning?

Underhållet vägnät

- Inverkan på vägtrafikens bränsleförbrukning
 - Textur
 - Ojämnheter
 - (Spår)

Längre teknisk livslängd

- Förebyggande underhåll
- Moderna material och metoder
- (Fraktionerad återvinning)

Trafikverket i Sverige satsar på LTA i upphandlingar för att sänka CO2-utsläpp

- Krav på temperatursänkning på utpekade objekt.
- Minst 20 grader lägre tillverkningstemperatur.
- Tillåter olika metoder tex. kemikalier, vax, skum etc.
- Entreprenören redovisar vald teknik vid startmöte och dokumentation från utförandet vid slutmöte.
- 2016 upphandlades ca 15% av underhållsbeläggning med detta krav.
- 2017 är målet minst 20% upphandlat med detta krav.

Exempel: Utdrag ur Trafikverkets upphandling i Region Mitt, "Teknisk beskrivning varm 2017"

Krav på asfaltmassa (ABT, ABS, ABD, ABb, AG)

Tillverkning

Där så anges i handlingarna att asfaltmassan ska vara av typen LTA gäller att tillverkningen ska ske vid en lägre temperatur med hjälp av till exempel olika tillsatsmedel och/eller skumningstekniker. Normal temperatursänkning minst 20 grader. Tillverkningstemperaturen ska dock vara lägst 120 °C.

Vid startmöte ska följande redovisas:

- Normal tillverkningstemperatur för utpekade produkter i kontraktet.
- Sänkt tillverkningstemperatur (målvärde).
- Vilken teknik man avser att använda.
- Hur man avser att utföra redovisningen av temperatursänkning vid tillverkningen.

I de fall leverantören väljer att tillverka enligt KGO-III för att uppfylla kraven på sänkt tillverkningstemperatur gäller krav i Bilaga 1 "Specifikationer för flödesblandad asfalt av typ KGO-III" avseende specifikationer och kontrollblad för asfaltmassa. Krav i Bilaga 1 ersätter krav i Bitumenbundna lager, TDOK 2013:0529 där så anges. Där krav saknas i Bilaga 1 gäller krav i övrigt enligt handlingarna.

Fra «Warm mix» konferanse St.Louis 2011

Montert LTA-anlegg på 2 fabrikker i 2015

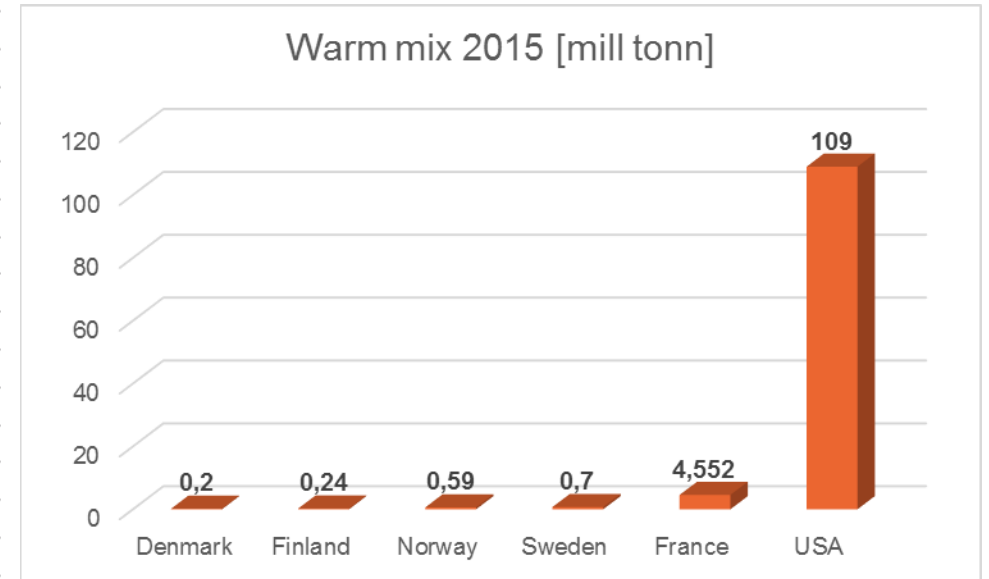
WARM MIX ASPHALT (WMA)

PRODUCTION OF WARM MIX ASPHALT FROM 2013 TO 2015 (100-150°C)

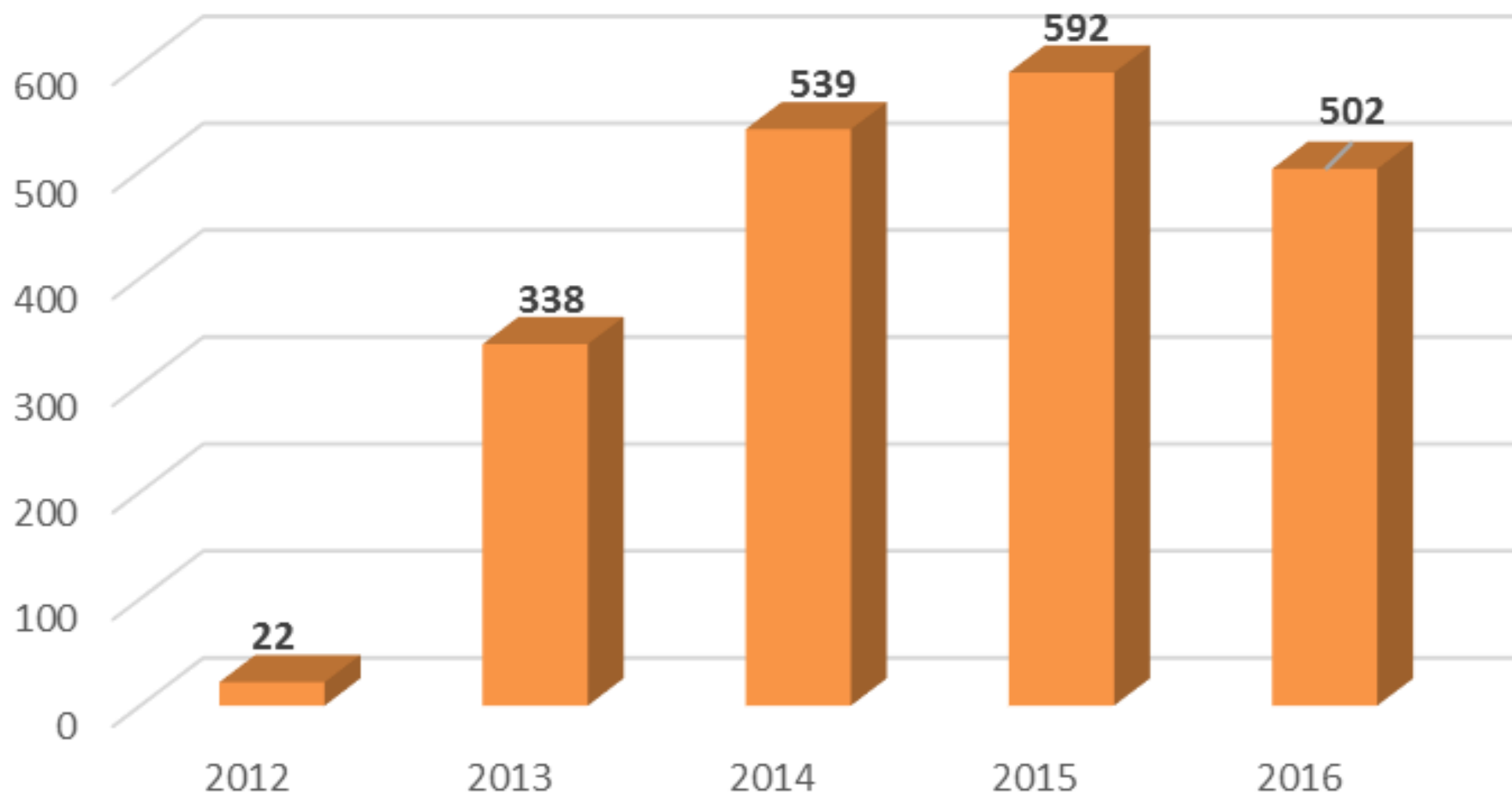
For this table Warm Mix Asphalt is defined as mixtures produced by using special techniques and/or additives to reduce the production temperature. The production temperature is between 100°C and 150°C. (in million tonnes)

Country	2013	2014	2015
Austria	0,000	0,000	0,000
Belgium	no data	no data	<0,05
Croatia	0,000	0,040	0,060
Czech Republic	0,030	0,001	0,020
Denmark	0,120	0,200	0,200
Estonia	no data	no data	0,008
Finland	0,000	0,120	0,240
France	3,550	4,023	4,552
Great Britain	<1,000	<1,000	no data
Hungary	0,020	0,038	0,070
Luxemburg	0,000	0,007	0,007
Netherlands	0,060	0,133	0,100
Norway	0,380	0,540	0,592
Slovakia	no data	no data	0,142
Slovenia	0,000	0,000	0,000
Spain	0,086	0,140	0,140
Sweden	0,500	0,700	0,700
Switzerland	0,870	0,388	no data
Turkey	no data	no data	0,080

USA	69,000	103,000	109,000
Japan	0,152	0,231	0,274
Ontario-Canada	No Data	0,750	0,900
South Africa	0,150	0,150	0,200

Produksjon av LTA i Norge [1000 tonn]

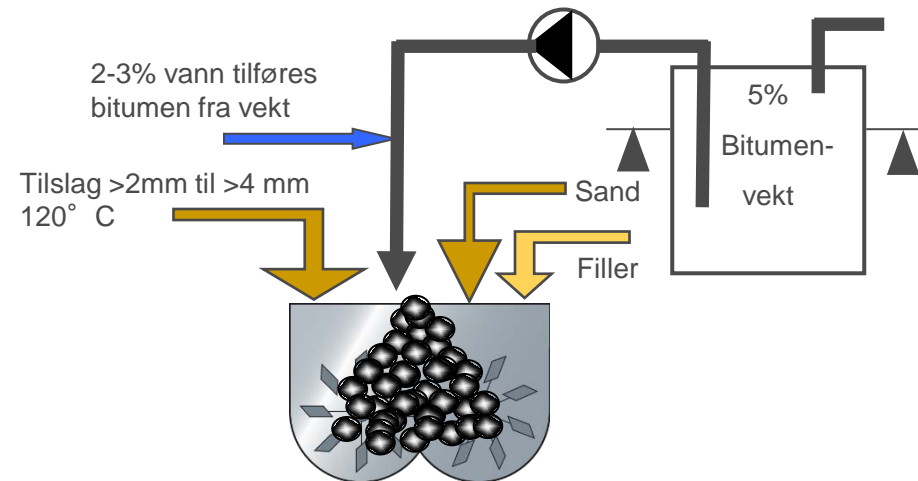
Lavtemperaturasfalt (LTA) - definisjon

Følgende kriterier må alle være oppfylt for at asfaltmassen skal defineres som lavtemperaturasfalt:

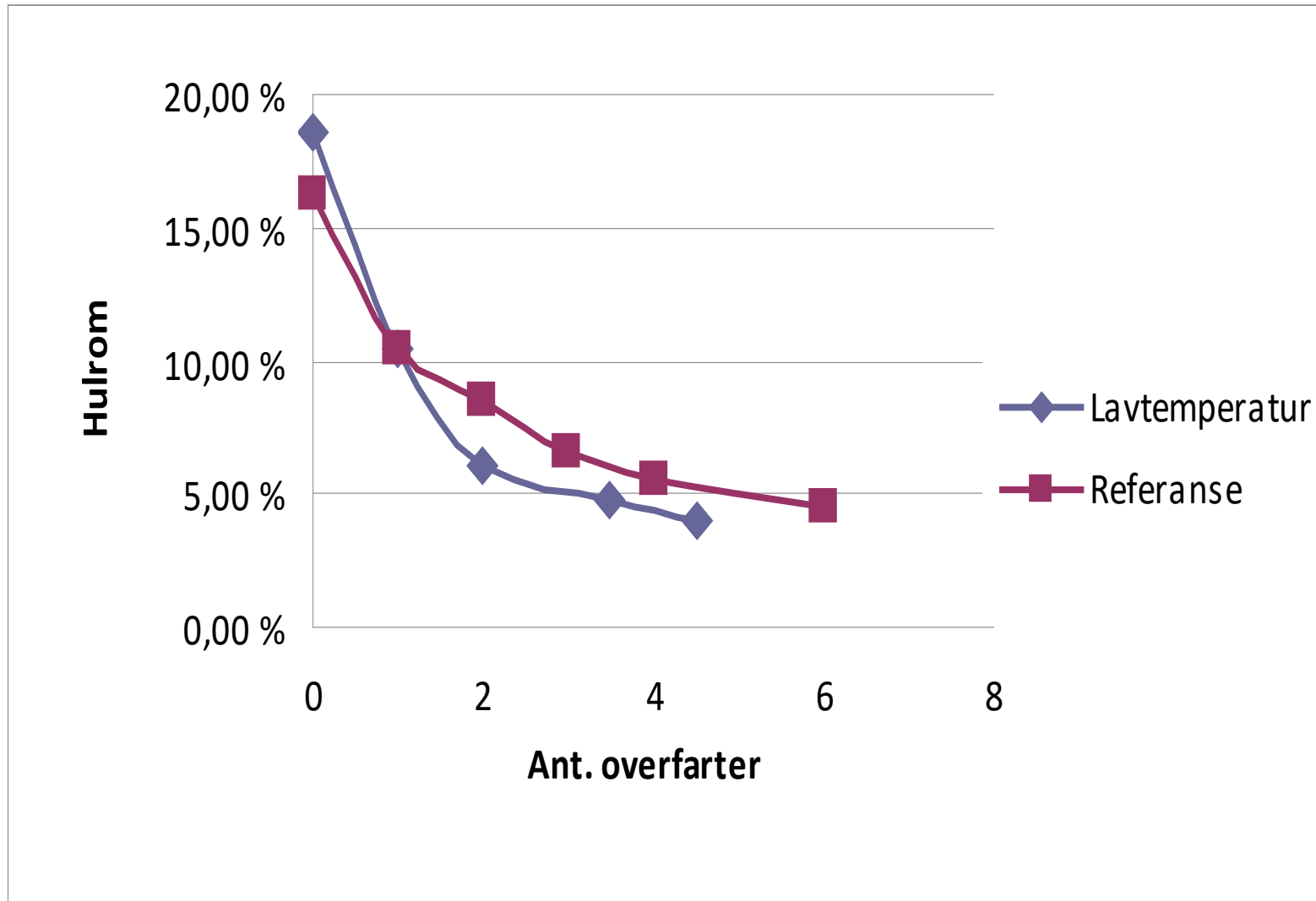
- 1) Massen skal være produsert ved hjelp av en teknikk som gjør massen lettere bearbeidbar ved lavere temperatur.
LTA er ikke en asfalt produsert på ordinær måte ved en lavere temperatur.
- 2) Massen som blir produsert ved lavere temperatur skal oppfylle kravene til den normerte massetype.
- 3) Lavtemperaturasfalt er ikke en egen massetype, men en hvilken som helst asfaltmasse produsert ved lavere temperatur ved hjelp av en dokumentert teknikk.
- 4) Lavtemperaturasfalt er produsert ved en temperatur mellom 100 og 150 °C og ved en temperatur minimum 15 °C lavere enn ordinær produksjonstemperatur for det aktuelle bindemidlet.
(Ved en reduksjon på 15 °C halveres mengden av asfaltrøyk ved utlegging)

1-Fase Skumbitumensystem - LTA Am-Foam (Ammann) og flere andre

- ✚ **1-Phase Foam fra Ammann**
 - Lisensfri skumasfaltmetode for produksjon av Lavtemperaturasfalt med temperatur fra 120° C - 140° C
 - Metoden tillater : bruk av vanlige bitumentyper som skummes og som oppnår den ønskede hardhet.

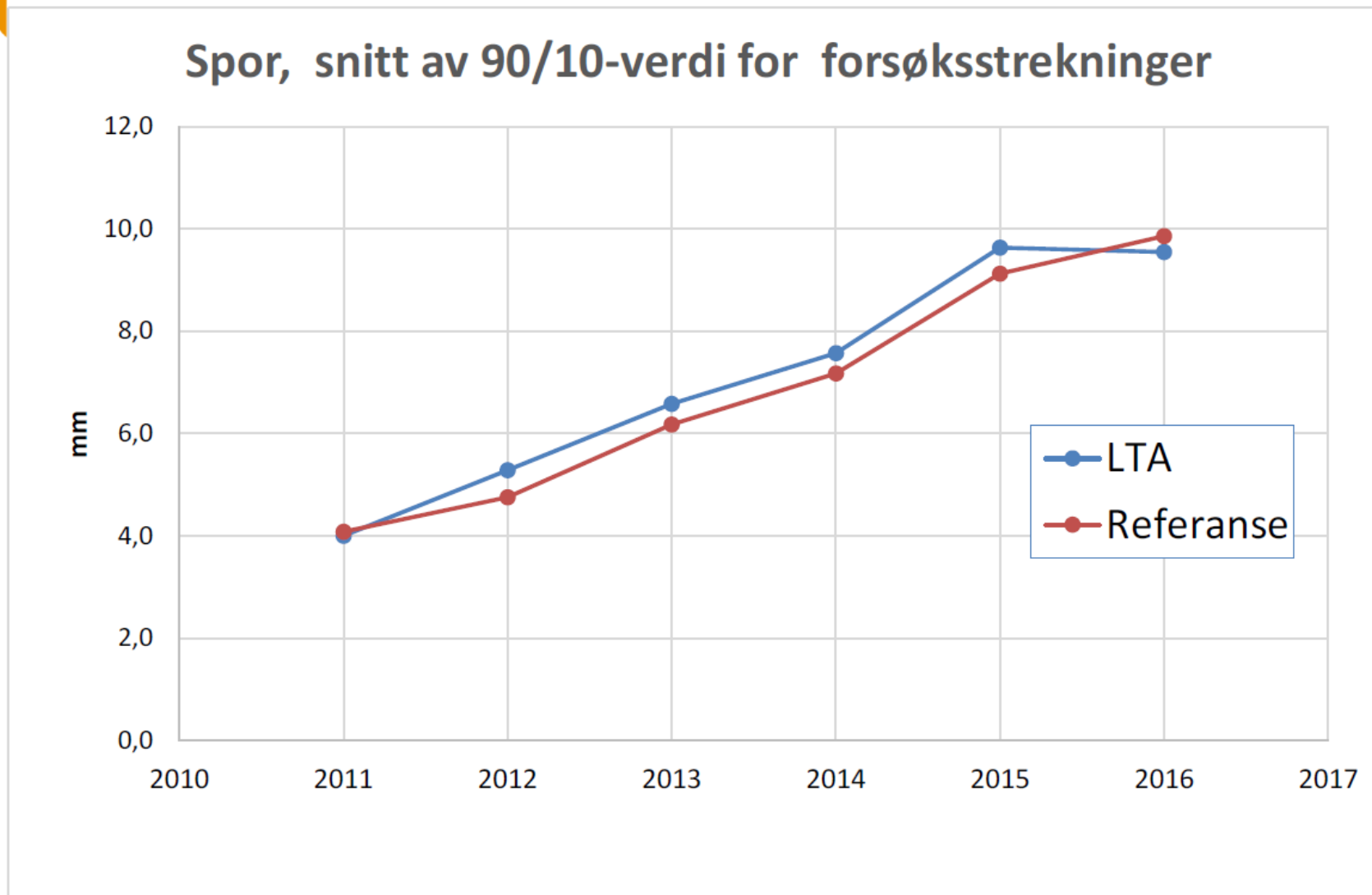

En av mange undersøkelser av hulrom på LTA dekke / annet dekke

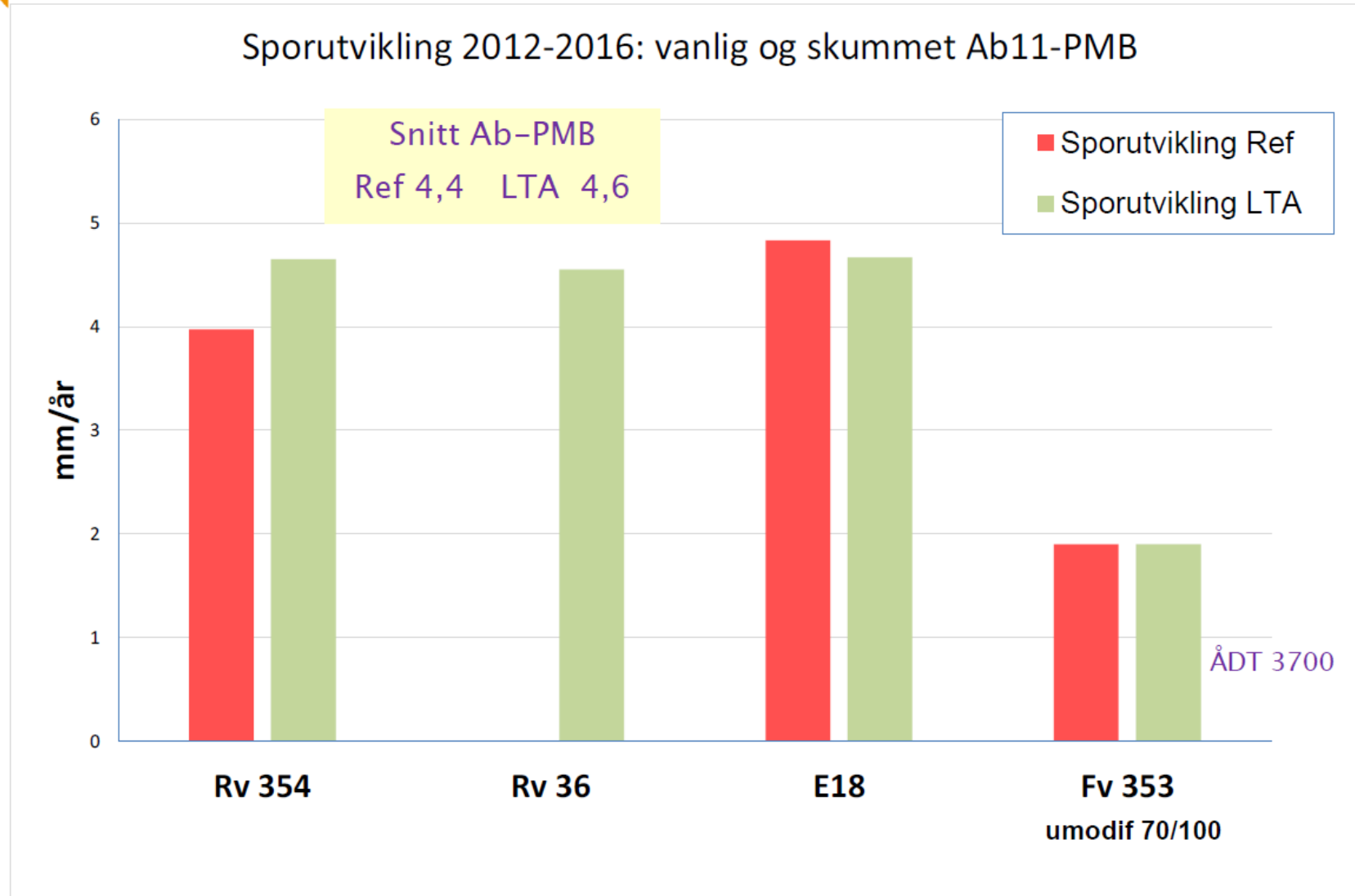
Trend for spor – 9 av 11 prøvestrekninger

Sporutvikling, mm/år Ab11-PMB

Statens vegvesen

LTA 2011 forsøkene

- **LTA-dekke og referanse noenlunde lik utvikling etter 5 år**
 - Rapport for 2016 kommer
- **Ska-dekker ?**
 - Skumming ødelegger for fibertilsetningen
- **Tilsetningsstoffer – slipper de til ?**
 - Kjemiske tilsetninger
 - Voks (Sasobit, Montan o.l.)

Erfaringer :

- Bra:
 - Massen var fin å legge
 - Ingen røyk
 - God mottagelse ute på veien
- Utfordringer:
 - Installasjon av skummingsanlegg (> 1 mill.)
 - Tekniske utfordringer ved stort fillerinnhold i råvarene
 - Fuktige råvarer
 - Kapasitetsnedgang i gitte tilfeller

Hvorfor nedgang ?

- Slutt på bonus
- Tekniske utfordringer
- Liten «drahjelp» fra SVV
- Alt for stor sprik i holdninger hos SVV's byggeledere.
- Holdninger hos egne ansatte (entreprenørene)
- LTA er dyrere å produsere enn vanlig asfalt: (selv med noe mindre fyringsutgifter med redusert temp.)
 - Krav om 0,5 % amin i stedet for 0,3 %
 - Nedsatt produksjonskapasitet i en del tilfeller.
 - Betydelige investeringer (skummingsanlegg)

Mulige tiltak :

- Motivasjon internt hos entreprenørene for å følge opp EBA' s målsetting om økt bruk av LTA. (Peab Asfalt støtter økt fokus på dette !)
- Støtteordninger til investeringen i skummingsanlegg
- Gjeninnføring av bonus
- SVV bør godkjenne bruk av kjemikalier i tillegg til skumming.
- Ved «pålegg» fra SVV om LTA, så må dette forberedes godt for å unngå konkurransevridning.
- Forutsetter konstruktivt samarbeid byggherre/entreprenører.

E6 Frya-Vinstra-Sjoa

Ca 300 000 tonn asfalt lagt fra høsten 2014 til høsten 2016

Takk for
oppmerksomheten !!